

# **Dr. Barcza Attila miniszteri biztos által jegyzett "Fertő-Fórum EREDMÉNYEK" című jelentés kritikai elemzése: A társadalmi párbeszéd illúziója**

## **Bevezetés: Az elemzés keretezése – A jelentés valódi célja**

A „Fertő-Fórum Eredmények” című dokumentum <sup>1</sup> nem egy valódi társadalmi konzultáció objektív összefoglalója, hanem egy gondosan felépített politikai kommunikációs eszköz. Elsődleges funkciója, hogy a nyilvános konszenzus narratíváját megalkotva utólagosan legitimáljon egy rendkívül ellentmondásos, állami irányítású gigaberuházást, amely jelentős társadalmi, jogi és nemzetközi ellenállásba ütközött.<sup>2</sup>

Az elemzésnek már a legelején rá kell mutatnia a dokumentum hitelességét alapjaiban megkérdőjelező tényre: szerzője, Dr. Barcza Attila, a kormány által a projekt megvalósításáért felelős miniszteri biztos.<sup>1</sup> Ez a kettős szerepkör – a projekt politikai felelőse és az arról szóló „társadalmi egyeztetés” kiértékelője – eleve kizárja a semlegesség látszatát is. A dokumentum tehát nem független értékelés, hanem a projekt első számú támogatójának önértékelése, amely saját tevékenységét a lehető legkedvezőbb színben tünteti fel.

Jelen kritikai elemzés célja, hogy szisztematikusan lebontsa a dokumentum retorikai stratégiáit, leleplezze módszertani gyengeségeit, és szembeállítsa állításait a független sajtóból, civil szervezetektől és nemzetközi testületektől származó, ellentmondó bizonyítékok sorával. Az elemzés arra törekszik, hogy bemutassa: a jelentés a politikai napirendalkotás eszköze, nem pedig a közszolgálat terméke.

# **I. Fejezet: A narratíva megalkotása – szelektív történelem és kontextusteremtés**

A dokumentum alapvető célja, hogy egy olyan narratív keretet hozzon létre, amelyben a nagyszabású beépítés nemcsak indokolt, hanem elkerülhetetlen és a közérdeket szolgáló lépés. Ezt a célt szelektív tényközléssel, a kontextus átformálásával és a kényelmetlen valóságselemek teljes elhallgatásával éri el.

## **A "fejletlen" magyar part mítosza és az osztrák összehasonlítás**

A jelentés visszatérő motívuma, hogy a beruházás „30 év lemaradását hivatott pótolni” az osztrák oldalhoz képest.<sup>1</sup> Ez a megállapítás egy hamis dichotómiát teremt egy állítólagosan elhanyagolt, pusztuló magyar és egy vibráló, fejlett osztrák partszakasz között. Ez a narratíva tudatosan figyelmen kívül hagyja a két oldal eltérő történelmi és ökológiai kontextusát. A magyar oldal „fejletlensége” valójában egyedi ökológiai karakterének megőrzését jelenti, amely a fokozottan védett nemzeti parki és UNESCO világörökségi státusznak köszönhető.<sup>7</sup> A jelentés ezt a megőrzött állapotot „lemaradásként” keretezi át, amelyet nagyszabású építkezésekkel kell „korrigálni”.

Ez a klasszikus politikai kommunikációs taktika válságérzetet vagy hiányt ("le vagyunk maradva") kelt, hogy igazolja a drasztikus beavatkozást. A leegyszerűsített, határon átnyúló összehasonlítás fegyverként szolgál egy olyan projekt mellett, amelynek léptéke alapvetően összeegyeztethetetlen a terület védett státuszával. A kérdés nemzeti büszkeség és gazdasági verseny témájává alakításával a környezetvédelmi érvek haladásellenesnek, sőt, hazafiatlannak tűnhetnek fel – ezt a hangulatot erősítik azok a külső forrásokból származó utalások is, amelyek szerint a kritikusok osztrák üzleti érdekeket szolgálnak.<sup>2</sup>

## **A "mesterséges szárazulat" érv és a természetvédelmi aggályok relativizálása**

A jelentés hangsúlyozza, hogy a fejlesztés egy olyan területen zajlik, „amelyet a '60-as években iszapfeltöltéssel hoztak létre”, és egy „eddig is használt, beépített és mesterségesen létrehozott szárazulaton” valósul meg.<sup>1</sup> Ezt a történelmi tényret retorikailag arra használja, hogy

azt sugallja: a területnek nincs valódi, megóvandó természeti értéke. Az érvelés szerint, mivel a földterület egykor mesterséges volt, a további, még intenzívebb mesterségesítése nem problémás.

Ez egy veszélyes féligazság. Figyelmén kívül hagyja az ökológiai szukcesszió elvét, amely szerint még az ember által létrehozott környezetek is jelentős biodiverzitásra és ökológiai értékre tehetnek szert 60 év alatt. A terület, eredetétől függetlenül, a Nemzeti Park és a Világörökségi helyszín szerves részévé vált.<sup>7</sup> Az érvelés egyfajta „eredendő bűn” igazolás: mivel a föld nem volt „érintetlen”, mentesül a normál természetvédelmi normák alól. Ez a gondolatmenet kulcsfontosságú a környezetvédelmi kritikák semlegesítésére, mivel megpróbál mentális elválasztást teremteni a projektterület és az azt körülvevő védett természet között, így a beavatkozás kevésbé tűnik jogsértőnek.

## A projekt makulátlan története: Elhallgatások és ferdítések

A „Fejlesztési Előzmények” és a „Társadalmasítás” fejezetek a projekt történetét minden jelentős konfliktustól megtisztítva mutatják be.<sup>1</sup> A narrativa egy rendezett, jogilag megalapozott folyamatot vázol fel, a kormányhatározatoktól a tervezésen át a kivitelezésig. Ebből a történetből azonban kulcsfontosságú tények hiányoznak:

- **A civil ellenállás elhallgatása:** A dokumentum egyetlen szót sem ejt a Greenpeace és a Fertő tó Barátai Egyesület által szervezett széleskörű és tartós civil tiltakozásokról.<sup>5</sup>
- **A jogi vereségek figyelmen kívül hagyása:** Nem tesz említést a civil szervezetek által indított számos sikeres perről, amelyek környezetvédelmi és építési engedélyek visszavonásához vezettek.<sup>6</sup>
- **A nemzetközi kritikák letagadása:** Teljesen elhallgatja az UNESCO súlyos és ismételt bírálatait, amely a projekt leállítását kérte, és komoly aggodalmát fejezte ki a világörökségi helyszín „Kiemelkedő Egyetemes Értékére” gyakorolt hatása miatt.<sup>17</sup>
- **A projekt leállításának átértelmezése:** A beruházás 2022-es, forráshiány miatti felfüggesztését <sup>21</sup> csupán egy eljárási lépésként („felfüggesztésre került”) mutatja be, nem pedig a projekt válságának jeleként.<sup>1</sup>

A jelentés a történelmi revizionizmus eszközével él. Az ellenállás teljes történetének eltörlésével a konszenzus és a jogszerűség hamis múltját gyártja le. Ezáltal a jelenlegi „konzultáció” nem a hatalmas társadalmi nyomásra adott válaszként, hanem a kormány proaktív, jóindulatú gesztusaként jelenik meg, amely egy már elfogadott projekt „finomhangolására” irányul. A jelentés legitimitása azon az elképzelésen nyugszik, hogy a kormány most hallgat az emberekre. Ha elismerné, hogy évekig figyelmen kívül hagyta a lakosságot, a bírósági ítéleteket és a nemzetközi testületeket, ez a premissza összeomlana. Ezért a konfliktusok történetét stratégiai szükségszerűségből kellett eltörölni a

dokumentumból.

## **II. Fejezet: A "Társadalmasítás" dekonstrukciója – A részvétel látszata**

A dokumentum központi állítása, hogy a bemutatott eredmények egy széleskörű és hiteles társadalmi párbeszéd következményei. A módszertan és a narratíva közelebbi vizsgálata azonban egy olyan folyamatot tár fel, amelyet a részvétel látszatának megteremtésére, nem pedig a valódi vélemények feltárására terveztek.

### **A korai konszenzus mítosza (2017–2018)**

A jelentés azt a rendkívüli állítást teszi, hogy a 2017-es és 2018-as kötelező közmeghallgatásokon „Egyik esetben sem érkezett egyetlen negatív kritika, észrevétel vagy fellebbezés”, és a projekt kritikusai akkor még nem is léteztek.<sup>1</sup> Ezt az állítást arra használja, hogy minden későbbi kritikát illegitimnek és politikailag motiváltnak állítson be: „az ellenző akciókat 2019. év elején kezdték, így tehát az ellenző mozgalom nem is létezett akkor, amikor valóban beleszólhattak volna a tervekbe”.<sup>1</sup>

Ez egy nyílt kísérlet a történelem átírására és az ellenzék delegitimálására. A kritikusokat nem aggódó polgárokként ábrázolja, akik a projekt romboló terveire reagálva jelentek meg, hanem opportunisták politikai szereplőkként, akik lekésték a „valódi” beleszólás lehetőségét. Ez a narratíva arra szolgál, hogy a kritikák tartalmát érdemi vita nélkül söpörje le az asztalról. Az így felépített történet szerint az eredeti tervek rendben voltak és ellenállás nélkül fogadták őket, a későbbiekben pedig csupán egy politikailag motivált mozgalom jelent meg. A jelenlegi konzultációt tehát nagylelkű gesztusként keretezik, amely ezt az „új” (és implicit módon illegitim) ellenzékét is bevonja, ahelyett, hogy elismernék: az évek óta tartó, legitim tiltakozásra adott kényszerű válaszlőról van szó.

## A 2025-ös konzultációs folyamat kritikája

A 2025-ben lefolytatott „Fertő-Fórum” módszertana mélyen hibás, és úgy tűnik, eleve az előre meghatározott eredmények igazolására tervezték.

### Módszertani torzítások: Reprezentativitás és mintavétel

A „Módszerek” fejezet <sup>1</sup> egy torzított mintavételi eljárást tár fel. A 147 szervezetből álló minta túlnyomórészt turisztikai és vendéglátóipari szolgáltatókból (41%) áll, míg a „Szakmai szervezet” kategória mindössze 5%-ot tesz ki. A válaszadók listája <sup>1</sup> ezt megerősíti: szállodák, panziók és éttermek tucatjait sorolja fel. Ezzel szemben a szélesebb lakosság, a független természetvédelmi szakértők vagy a projekttel szemben kritikusan fellépő civil csoportok aránya elenyésző.

### Az "1500 ember véleménye" tévedés

A jelentés többször is azt állítja, hogy a 147 szervezeti válasz „több mint 1500 ember véleményét tükrözi”.<sup>1</sup> Ez egy statisztikailag érvénytelen és félrevezető aggregáció. Lehetetlen tudni, hogy ezek a szervezetek (pl. egy szálloda, egy önkormányzat vagy egy horgászegyesület) hogyan és egyáltalán konzultáltak-e a tagságukkal. Ez a szám pusztán retorika, amelynek célja a támogatottság vélt mértékének felnagyítása.

A konzultációt nem a széleskörű közvélemény felmérésére, hanem egy olyan adathalmaz létrehozására tervezték, amely előreláthatóan támogat egy turizmus-központú fejlesztést. Ez az „astroturfing” egy formája: a helyi támogatás látszatának megteremtése olyan érdekelt felek megkérdezésével, akiknek közvetlen pénzügyi érdekük fűződik a projekt befejezéséhez. A módszertant az elvárt eredmény előállítására tervezték, ami lehetővé teszi, hogy a kormány a sajtóközleményekben egy nagy, lenyűgöző számra hivatkozzon („1500 ember!”), megteremtve a széleskörű társadalmi igény illúzióját.<sup>22</sup>

## **Az ellenvélemények kezelése: A "Fertő tó Barátai" felmérés bekebelezése**

A jelentés tartalmaz egy szakaszt, amely összehasonlítja saját megállapításait a „Fertő tó Barátai Egyesület”, egy kulcsfontosságú ellenzéki csoport által végzett felméréssel.<sup>1</sup> A dokumentum azt állítja, hogy „több tekintetben a válaszok együtt mozgása figyelhető meg”. Ez egy kifinomult stratégia. Azáltal, hogy elismeri és szelektíven értelmezi fő ellenfele adatait, a jelentés az objektivitás és a befogadás látszatát kelti. Megpróbálja semlegesíteni az ellenzék azzal, hogy azt sugallja, még a saját adataik is a kormány általános irányvonalát támasztják alá, elmosva a határt a támogatás és az ellenzés között. A jelentés átsiklik a kulcsfontosságú különbségek felett, mint például a szállodaépítéssel és a nagyméretű beépítéssel szembeni erős ellenállás, amely a civil felmérésben kimutatható volt.

Ez a narratív elfoglalás egy formája. Ahelyett, hogy figyelmen kívül hagyná az ellenzék adatait, a jelentés bekebelezi azokat. Az ellen-narratívát beépíti a sajátjába, átértelmezi azt a konfliktuspontok minimalizálása és a látszólagos átfedések maximalizálása érdekében. Ez lefegyverzi az ellenzék azáltal, hogy saját bizonyítékaikat használja fel a kormány folyamatának legitimálására.

## **III. Fejezet: A kérdőív mint manipulációs eszköz**

A „Fertő-Fórum” folyamatának középpontjában álló kérdőív <sup>1</sup> nem a vélemények semleges feltárására, hanem a válaszok előre meghatározott irányba terelésére szolgáló eszköz. Felépítése, kérdésfeltevése és válaszopciói mind azt a célt szolgálják, hogy a fejlesztést támogató eredmények szülessenek.

### **A kérdőív felépítésének forenzikus elemzése**

A kérdőív nem egy semleges eszköz a véleménygyűjtésre; úgy van felépítve, hogy a válaszadókat a fejlesztéspárti válaszok felé terelje.

## Irányított és sugallmazó kérdések

Számos kérdés úgy van megfogalmazva, hogy az „igen” válasz tűnjön az egyetlen ésszerű lehetőségnek. A példák sora hosszú:

- 6.3.1. Egyetértene Önök azzal, hogy az Ökopark sétányok, tanösvények kialakításával bejárható legyen? – Az alternatíva a megközelíthetlenség, ami eleve negatív.
- 6.4.1. Egyetértene Önök azzal, hogy a stégek, mólók alapjait fa borítással lássák el, és ezáltal használhatóvá váljanak? – A kérdés maga állítja, hogy a javasolt intézkedés teszi a struktúrákat „használhatóvá”, így a válaszadó lényegében a használhatóság mellett vagy ellen foglal állást.
- 6.4.5. Önök fontosnak tartják, hogy a Fertő tó magyar oldala ismét bekapcsolódhasson a... sétahajó-forgalomba? – Az „ismét” szó használata azt sugallja, hogy egy pozitív, elvesztett állapotot állítanak helyre.

## Korlátozott és torzított válaszlehetőségek

A felkínált válaszlehetőségek gyakran kizárják az érdemi fejlesztésellenes álláspontokat. Például a szállodaépítésre vonatkozó kérdésnél <sup>1</sup> a lehetőségek az „igen” különböző változatai (igen, azonos méretű; igen, kisebb; igen, egyszerű tábor), vagy egy puha „nem” („egyelőre nem kell”). A határozott „nem, soha” opció össze van vonva azzal, hogy „erre a területre nem való szálláshely”, ami finoman eltolja a hangsúlyt.

A kérdőív tehát egy meggyőzési eszköz, amelyet a véleménykutatás álcájába bújtattak. A kialakítása a beleegyezést gyártja le azáltal, hogy a fejlesztést kívánatosnak, szükségesnek és az egyetlen logikus útnak tünteti fel. Az eredményül kapott százalékos arányok nem a közvéleményt tükrözik, hanem egy torzított felmérési terv termékei. Az alábbi táblázat néhány példán keresztül szemlélteti a kérdőívben alkalmazott manipulatív technikákat.

| Kérdés (Idézet a kérdőívből)                                                                           | Manipulatív technika elemzése                                                                                                      | Sugalmazott / Elvárt válasz                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| 6.1.6. Önök fontosnak tartják, hogy a tó természetes vize mellett medencéket is építsenek ki a parton? | A kérdés a medencéket kívánatos, hozzáadott értékként mutatja be, a „fontosnak tartják-e” fordulat pozitív megerősítésre ösztönöz. | A medencék építése egyértelműen pozitív fejlesztés. |

|                                                                                                                               |                                                                                                                                        |                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| 6.3.1. Egyetértene Önök azzal, hogy az Ökopark sétányok, tanösvények kialakításával bejárható legyen?                         | Hamis dichotómiát állít fel: a fejlesztés (bejárhatóság) és az elzárttság között. A „bejárható” pozitív hívószó.                       | A sétányok kialakítása szükséges és logikus lépés.          |
| 6.4.1. Egyetértene Önök azzal, hogy a stégek, mólók alapjait faborítással lássák el, és ezáltal használhatóvá váljanak?       | A kérdés magában foglalja a következtetést („ezáltal használhatóvá váljanak”), így az egyetértés a funkcionalitás támogatását jelenti. | A mólók befejezése elengedhetetlen a használhatósághoz.     |
| 6.6.1. Önök támogatják, hogy a déli kikötőnél a sportolók számára egy létesítményt is magában foglaló vízparti bázis épüljön? | A fejlesztést egy specifikus, pozitív célcsoport (sportolók) igényeivel azonosítja, ami megnehezíti az ellenzését.                     | A sportbázis építése a helyi sportélet támogatását jelenti. |

## Elfogult értelmezés az "Eredmények" fejezetben

A diagramokat kísérő szöveges elemzések <sup>1</sup> következetesen fejlesztéspárti értelmezést adnak az adatoknak. Például az úszómedencék (egy betonigényes beruházás) témájánál a jelentés elégedetten jegyzi meg: „örvendetes, hogy olyan civil szervezetek is ezt a választ jelölték meg, akik korábban a beton- vagy burkolt felületek ellen foglaltak állást, így várhatóan most elmarad majd a tiltakozás”.<sup>1</sup> Ez nem adatelemzés, hanem egy politikai győzelmi nyilatkozat. A felmérés eredményeit arra használja, hogy előre semlegesítse a jövőbeli kritikákat. Az adatokban kisebbségben maradó, ellenvéleményt megfogalmazó válaszokat a szöveg következetesen figyelmen kívül hagyja vagy jelentékteleníti. Az „Eredmények” fejezet tehát nem a megállapítások semleges bemutatása, hanem a projekt melletti záróbeszéd, amelyben a szerző az értelmezői hatalmával élve minden, még a vegyes eredményeket is a fejlesztés egyértelmű mandátumaként állítja be.

## **IV. Fejezet: A tudomány a politika szolgálatában – A biomonitoring mítosza**

A jelentés egyik legmerészebb és egyben leginkább támadható állítása a beruházás ökológiai hatásaira vonatkozik. A dokumentum a tudományosság látszatát keltve próbálja megcáfolni a projekt legfőbb kritikáját: a súlyos természetkárosítást.

### **A "gazdagabb és sokszínűbb élővilág" állítás kritikája**

A jelentés azt állítja, hogy „a területen jellemző élővilág gazdagabb és sokszínűbb lett a fejlesztés megkezdése óta”.<sup>1</sup> Emellett arról is beszámol, hogy ritka, fokozottan védett madarak sikeresen költöttek az építési területen.<sup>1</sup> Ez a kijelentés szembemegy az alapvető ökológiai elvekkel. Egy nagyszabású építkezés, amely nehézgépekkel, kotrással és élőhelyrombolással jár – ahogy azt független források dokumentálták <sup>2</sup> – rendkívül ellenséges környezet a vadvilág számára. Az állítás tudományosan valószínűtlen, és rendkívüli bizonyítékokat igényelne.

### **Az ellenőrizhető adatok hiánya**

A jelentés semmilyen konkrét adattal nem támasztja alá ezeket a rendkívüli állításokat. Nincsenek fajlisták, populációszámlálási adatok, módszertani leírások, idősorok vagy hivatkozások lektorált tudományos tanulmányokra. Csupán homályosan utal „ökomonitoring-vizsgálatokra” és „szakértőkre”.<sup>1</sup> Az egyetlen, kontextusban nevesített „szakértő” a válaszadók listáján szerepel: „Corydalis Mérnöki Iroda Kft. – Ökológiai monitoring – dr. Szabó Sándor természetvédelmi szakértő”.<sup>1</sup> Ez arra utal, hogy a monitoringot egy szerződött cég végezhette, ami felveti a függetlenség kérdését.

## Ellentmondás a független szakértői véleményekkel

A jelentés állítása éles ellentétben áll számos független testület figyelmeztetésével:

- A **Magyar Tudományos Akadémia (MTA)** Biológiai Tudományok Osztálya szerint egy ekkora volumenű beruházás természetvédelmi területen nem engedhető meg.<sup>3</sup>
- A **Greenpeace** következetesen dokumentálta a „súlyos természetrombolást” és a védett fajokra jelentett veszélyt.<sup>11</sup>
- Egy **bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő** megerősítette, hogy a kotrási tevékenységek során védett fajok sérülhetnek vagy elpusztulhatnak.<sup>24</sup>
- Az **UNESCO** ismételten riasztást adott ki a projektnek a helyszín ökológiájára és tájképére gyakorolt negatív hatásai miatt.<sup>17</sup>

A jelentés tehát a „science washing” (tudományos köntösbe bújtatás) eszközével él. A tudományos vizsgálat terminológiáját („biomonitoring”) használja, hogy hitelt adjon a politikailag kényelmes, de tudományosan megalapozatlan állításoknak. Azáltal, hogy egy építési területen virágzó ökoszisztéma képét festi le, a projekt elleni legerősebb támadási vonalat, a pusztító környezeti hatást próbálja semlegesíteni. Mivel a kormány nem tagadhatja az építkezés tényét, a kritikát azzal próbálja kivédeni, hogy azt a hihetetlen állítást teszi, hogy az építkezés *jót* tesz a természetnek. Ez egy magas kockázatú kommunikációs stratégia, amely a narratíva teljes megfordítását célozza: a „kormány rombolja a természetet” helyett a „kormány gyarapítja a természetet” üzenetet közvetíti. A bizonyítékok teljes hiánya azonban leleplezi, hogy ez egy tisztán retorikai, nem pedig tudományos állítás.

## V. Fejezet: Összegzés és támadható pontok

A „Fertő-Fórum” jelentés mélyreható elemzése egy olyan dokumentumot tár fel, amelynek elsődleges célja nem a tájékoztatás, hanem a meggyőzés és a politikai legitimáció megteremtése. A következőkben összefoglaljuk a dokumentum legsebezhetőbb pontjait és stratégiai javaslatokat teszünk annak megkérdőjelezésére.

### A ferdtések és megtévesztések rendszerszintű összefoglalása

A dokumentum hitelessége az alábbi kulcsfontosságú pontokon támadható:

- **Szerzői összeférhetetlenség:** A projektért felelős miniszteri biztos értékeli a saját maga által lefolytatott konzultációt, ami alapvető összeférhetetlenséget jelent.
- **Módszertani érvénytelenség:** A felmérés mintája nem reprezentatív, erősen torzít a turisztikai érdekeltségű szereplők felé. Az „1500 ember véleménye” állítás statisztikailag megalapozatlan és félrevezető.
- **Manipulatív kérdőív:** A kérdések és a válaszopciók szuggesztív megfogalmazása a fejlesztéspárti válaszok előállítására irányul, így a kapott eredmények nem a valós közvéleményt tükrözik.
- **Szelektív történetmesélés:** A dokumentum teljes mértékben elhallgatja a projektet övező többéves civil tiltakozásokat, a sikeres bírósági pereket és a súlyos nemzetközi (UNESCO) kritikákat.
- **Tudománytalan állítások:** A beruházás pozitív ökológiai hatásairól (pl. a biodiverzitás növekedéséről) tett kijelentések mindenféle ellenőrizhető adatot és tudományos bizonyítékot nélkülöznek, és ellentmondanak független szakértői véleményeknek.
- **Az ellenzék delegitimálása:** A jelentés a projekt kritikáit politikailag motivált, későbbi ébredő szereplőkként állítja be, hogy ezzel érvénytelenítse aggályait.

### Stratégiai javaslatok a jelentés megkérdőjelezésére

A dokumentum hatékony kritikájához az alábbi lépések javasoltak:

1. **A szerző összeférhetetlenségének hangsúlyozása:** A kritika középpontjába a szerzői összeférhetetlenséget kell állítani, mivel ez a dokumentum egészének hitelességét aláássa.
2. **Az adatok nyilvánosságának követelése:** Nyilvánosan kell követelni a felmérés

anonimizált nyers adatainak, valamint a „biomonitoring” részletes módszertanának és eredményeinek közzétételét, hogy a jelentés átláthatóságának hiányára rámutassanak.

3. **A konszenzus állításainak cáfolata:** A jelentés minden konszenzusra utaló állítását szisztematikusan szembe kell állítani az ellenállás dokumentált bizonyítékaival (bíróági ítéletek, tiltakozásokról készült felvételek, UNESCO-levelek).
4. **Független elemzés készíttetése:** Egy független statisztikai elemzést kell készíttetni a kérdőívről, hogy formálisan is bizonyítsák annak torzító, manipulatív jellegét.

## Végső értékelés

A „Fertő-Fórum” dokumentum a politikai kommunikáció mesterműve, amely a konszenzusgyártást célozza. A párbeszéd, a befogadás és a tudomány nyelvét használja, hogy elfedjen egy olyan folyamatot, amely alapvetően kirekesztő, manipulatív és politikailag vezérelt volt. Nem a társadalmi konzultáció jegyzőkönyve, hanem az állami narratívamenedzsment terméke, amely politikai fedezéket kíván nyújtani egy mélységesen népszerűtlen és környezetileg romboló projekt folytatásához. Valódi értéke nem információforrásként, hanem esettanulmányként mutatkozik meg arról, hogyan lehet a társadalmi részvételt szimulálni egy előre meghatározott politikai napirend szolgálatában.

**A dokumentum mesterséges intelligencia segítségével, a forrásanyag mélyelemzése által került létrehozásra. Minden felelősség kizárva!**

Összeállította: Varga Szabolcs, [varga.szabolcs@fertotobaratai.eu](mailto:varga.szabolcs@fertotobaratai.eu) 2025. szeptember 24.